

## **СТАНОВИЩЕ**

**от**

**Доц. д-р Кирил Светославов Ненов, д.м.**

**на дисертационния труд за присъждане на научна степен**

**„Доктор“**

**на д-р Александра Бориславова Ставрева**

**ТЕМА: АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПСИХОЛОГИЧЕСКИТЕ ФАКТОРИ  
ПРИ ПАЦИЕНТИ С ХРОНИЧНО БЪБРЕЧНО ЗАБОЛЯВАНЕ В  
ПРЕДДИАЛИЗЕН И ДИАЛИЗЕН СТАДИЙ**

**Научен ръководител: Проф. д-р Светла Василева Стайкова, д.м.н.**

На 30.09.2025г. със Заповед на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна № Р-109-401, съм избран за Член на Научното жури, гласувано от Факултетен съвет по Медицина (Протокол от ФС № 46/ 29.09.2025г.) за придобиване на ОНС „Доктор“ в областта на висшето образование:

7.0 Здравеопазване и спорт

7.1 Медицина и специалност „Нефрология“

След обсъждане Дисертационният труд е насочен за защита на Катедрен съвет на Втора катедра по вътрешни болести на МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“-гр. Варна.

### **БИОГРАФИЧНИ ДАННИ на д-р Александра Бориславова Ставрева:**

Дисертантът е завършил Медицина в МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - гр. Варна преди 5 години. От м. август 2021г. започва работа като лекар в Клиника по Неврология и хемодиализа, УМБАЛ „Св. Марина“- Варна. През м. септември 2021г. е назначена като хоноруван асистент към УС по Неврология, хемодиализа и токсикология, а от м. ноември 2022г. като редовен асистент и специализант. Обучава студенти V курс Медицина.

Владее отлично немски и английски език.

### **Анализ на дисертационния труд:**

Дисертационният труд съдържа 122 стандартни страници и е онагледен с 12 таблици, 10 фигури и 4 приложения.

**Литературният обзор** включва 213 литературни източника (2 на кирилица и 211 на латиница). Научните трудове са предимно от последните 3 години. В литературния обзор подробно са разгледани психологическите фактори при пациентите, диагностицирани с хронично бъбречно заболяване (ХБЗ) и провеждащи хронично диализно лечение, както и причините за тяхното възникване. ХБЗ се очертава като значимо и нарастващо здравно предизвикателство, при което наред с биомедицинските аспекти все по-голямо значение се отдава на психологическите и психо-социалните влияния, определящи адаптацията, качеството на живот и терапевтичното сътрудничество на пациентите.

След задълбочен и критичен анализ на литературните данни и подчертаване на нерешените проблеми по темата е определена **ЦЕЛ** на дисертационния труд:

**Да се анализира проявата на психологическите фактори при пациентите с ХБЗ в преддиализен и диализен стадий. Да се оцени тяхното влияние върху преживяемостта при болните, провеждащи хронично диализно лечение.**

Избраната тема е актуална и социално значима. Актуалността на темата произтича от нарастващия брой пациенти в преддиализен и диализен стадий, както и от необходимостта на медицинските специалисти да прилагат подходящ подход към тяхното лечение. Изследването на психологическите фактори – стрес, депресивни преживявания и социална подкрепа, както и мотивацията за лечение и възприемането на заболяването при тези болни има ключово значение за оптимизиране на грижите и подобряване на резултатите от терапията.

За да постигне целта на дисертацията са формулирани и изпълнени **няколко основни задачи**:

- Да се направи сравнение между пациентите в преддиализен и краен стадий на ХБЗ по отношение на факторите - стрес, депресивни преживявания и социална подкрепа.
- Да се оцени честотата на разпространение на изследваните фактори при пациентите в преддиализен стадий на ХБЗ.
- Да се определи разпространението на психологическите фактори при болните, провеждащи хронично диализно лечение.
- Да се направи корелация между най-изявените признаци във връзка със субективно възприеманите фактори – стрес, депресивни преживявания и социална подкрепа при пациентите с ХБЗ в преддиализен и диализен стадий.

Изследвани са общо 90 болни с ХБЗ, разпределени в две групи: 30 пациенти в преддиализен стадий и 60 пациенти на хемодиализно лечение, лекувани в Клиника по нефрология и хемодиализа към УМБАЛ „Св. Марина“ - Варна. Оценено е психологическото им състояние по време на хоспитализация и по време на редовна хемодиализна процедура. Определени са включващи и изключващи критерии.

Подробно са разработени и анализирани резултатите в различни аспекти по поставените цел и задачи. При обсъждането са сравнени данните, получени от 90-те изследвани болни с тези от литературния обзор. **Качеството на живот** е изследвано при пациентите на хронично диализно лечение.



След сравняване и обсъждане на получените резултати са установени **8 основни изводи:**

- Установяват се по-високи нива на стрес сред пациентите на хемодиализно лечение в сравнение с пациентите в преддиализен стадий на ХБЗ.
- Отчитат се сигнификантно по-високи стойности на депресивните преживявания при диализно болните в сравнение с диагностицираните с ХБЗ.
- От проведения корелационен анализ се установява, че при пациентите в преддиализен стадий на ХБЗ, стресът, състоянията на нервност и напрежение са в по-изразена положителна връзка.
- Доказват се по-високи нива на показателите за социална подкрепа при болните, диагностицирани с ХБЗ в сравнение с хемодиализната група.

Авторът формулира следните **ПРИНОСИ:**

- с теоретичен характер, основен от които е – сравнението на психологическите фактори – стрес, депресивни преживявания, социална подкрепа при пациентите в преддиализен и диализен стадий на ХБЗ.
- с практико-приложен характер е реализирането на програми и създаване на психо-емоционален скрининг с оглед превенция, лечение и проследяване на пациентите, диагностицирани с ХБЗ и болните, провеждащи хронодиализно лечение.

## **В ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

Дисертационният труд е с практическо и теоретично значение. Установените научни приноси са за първи път в България. **При пациентите, провеждащи хемодиализно лечение, стресът и депресивните преживявания** играят ключова роля за процеса на адаптация. **В преддиализния стадий** решаващо значение има **социалната подкрепа**, която подпомага психическата устойчивост и адаптивните механизми на пациентите.

Д-р Александра Ставрева има 4 публикации, свързани с дисертационния труд.

Дисертацията е написана на ясен и точен език в добър научен стил.

## **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

НА БАЗАТА НА ПОСОЧЕНИТЕ ДАННИ ПРИЕМАМ, ЧЕ ДИСЕРТАЦИОННИЯТ ТРУД НА Д-Р АЛЕКСАНДРА СТАВРЕВА ОТГОВАРЯ НА ВСИЧКИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОНС „ДОКТОР“ ПО НЕФРОЛОГИЯ. ГЛАСУВАМ ПОЛОЖИТЕЛНО И ПРЕДЛАГАМ НА ОСТАНАЛИТЕ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ ДА ГЛАСУВАТ СЪЩО ПОЛОЖИТЕЛНО.

Доц. д-р Кирил Ненов, д.м.  
20.10.2025г.

Заличено на основание чл. 5,  
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)  
2016/679